

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, dnia 28 października 2022r.

PN.I.431.2.20.2022.EK

**Pan
Michał Majewski
tłumacz przysięgły
języka rosyjskiego
Os. Piastów 12/2
47-100 Strzelce Opolskie**

SPRAWOZDANIE Z KONTROLI

I. Dane identyfikacyjne kontroli

1. Nazwa i adres podmiotu kontrolowanego: Michał Majewski – tłumacz przysięgły języka rosyjskiego, Os. Piastów 12/2, 47-100 Strzelce Opolskie.

2. Podstawa prawna podjęcia kontroli: art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (Dz.U. z 2019 r., poz. 1326)¹

3. Zakres kontroli:

a) Przedmiot kontroli: Prawidłowość i rzetelność prowadzenia repertorium oraz pobierania wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego, wykonane na rzecz podmiotów, o których mowa w art. 15 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, tj. sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej,

b) Okres objęty kontrolą: 1 stycznia 2021 r. – 16 września 2022 r.

4. Rodzaj kontroli: problemowa

5. Tryb kontroli: uproszczony

6. Termin kontroli: 22 września – 6 października 2022 r.

7. Skład zespołu kontrolnego:

¹ Dalej: ustawa o zawodzie tłumacza przysięgłego

- a) Estera Kołodziej – Starszy Inspektor Wojewódzki w Oddziale Organizacji, Kontroli i Skarg Wydziału Prawnego i Nadzoru – Kierownik zespołu kontrolnego;
- b) Małgorzata Frankowicz – Inspektor Wojewódzki w Oddziale Organizacji, Kontroli i Skarg Wydziału Prawnego i Nadzoru – Członek zespołu kontrolnego.

8. Kierownik podmiotu kontrolowanego: Michał Majewski – tłumacz przysięgły języka rosyjskiego. Uprawnienia do wykonywania czynności tłumacza przysięgłego języka rosyjskiego nabył z dniem 18 listopada 1998 r. Na listę tłumaczy przysięgłych, prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości, został wpisany pod Nr TP/6533/05².

9. Nie dokonano wpisu o kontroli w książce kontroli z uwagi na jej brak.

II. Ocena działalności podmiotu kontrolowanego i opis ustalonego stanu faktycznego.

Prawidłowość i rzetelność prowadzenia repertorium oraz pobierania wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego, wykonane na rzecz podmiotów, o których mowa w art. 15 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, tj. sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej, oceniono **negatywnie**.

Ustalenia kontroli:

W okresie objętym kontrolą repertorium prowadzone było w formie papierowej i obejmowało 364 wpisy (za 2021 r. 177 wpisów; za 2022 r. 187 wpisów).

[Dowód: akta kontroli, str. 2]

Kontroli – w zakresie prawidłowości i rzetelności prowadzenia repertorium – poddano, zgodnie z założeniami do kontroli z dnia 8 czerwca 2022 r. – ostatnie 50 wpisów (lp.: 138 – 187 z 2022 r.), natomiast w zakresie wysokości pobieranych wynagrodzeń na rzecz ww. podmiotów określonych w art. 15 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego – 11 wpisów o lp.: (138, 145, 152, 163, 171, 172, 173, 183, 184, 185 i 187 z 2022 r.)

[Dowód: akta kontroli, str. 3-26]

² Zgodnie z informacją podaną na stronie <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/tlumacze-przysiegli> w zakładce Znajdź tłumacza przysięgłego.

Zgodnie z treścią przedłożonego oświadczenia, w okresie objętym kontrolą nie miały miejsca przypadki pisemnej odmowy wykonania tłumaczenia na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej.

[Dowód: akta kontroli, str. 27]

Od dnia ostatniego wpisu tłumacz przysięgły nie przerywał wykonywania czynności na okres dłuższy niż 3 lata³.

Tłumacz przysięgły spełnił ustawowy obowiązek złożenia Wojewodzie Opolskiemu wzoru podpisu i odcisku pieczęci, o którym mowa w art. 19 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego.

[Dowód: akta kontroli, str. 28]

W zakresie prawidłowości pobierania wynagrodzeń za czynności tłumacza przysięgłego na rzecz podmiotów określonych w art. 15 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, skontrolowano 11 wpisów z 2022 r. o lp. 138, 145, 152, 163, 171, 172, 173, 183, 184, 185 i 187. Nie stwierdzono nieprawidłowości w stosowaniu Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego⁴.

W zakresie prawidłowości i rzetelności prowadzenia repertorium stwierdzono poniższe nieprawidłowości:

1. Dokonywanie zapisów w repertorium zawierających tłumaczenia z języka ukraińskiego na język polski, niezgodnie z posiadanymi uprawnieniami.

Nieprawidłowość ta została stwierdzona w 18 wpisach z 2022 r. o lp.: 139, 142, 143, 144, 147, 148, 149, 150, 151, 153, 154⁵, 166, 167, 168, 169, 176, 179 i 180.

Na powyższą okoliczność tłumacz przysięgły złożył obszerne wyjaśnienie: „Wojna na Ukrainie trwa od 2014 roku. Z rejonów objętych wojną przybyło do Polski od 2014 r. ponad 3 miliony osób. Działania wojenne rozgorzały w lutym 2022 roku

³ Zgodnie z interpretacją przedstawioną w piśmie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 8 lipca 2013 r., znak DZP-V-670-391/13, trzyletnią przerwę w wykonywaniu czynności tłumacza przysięgłego można stwierdzić wówczas, gdy od ostatniej czynności odnotowanej w repertorium tłumacza przysięgłego upłynęły ponad 3 lata. Stanowisko dostępne na stronie www.bip.mazowieckie.pl, w zakładce – Urząd wojewódzki, podzakładce Informacje wydziałów i biur » Wydział Kontroli » Tłumacze przysięgli.

⁴ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (Dz.U. z 2021 r., poz. 261). Dalej: Rozporządzenie.

⁵ W wyniku kontroli ujawniono również nieprawidłowość w zakresie języka, w którym sporządzono dokument – szczegóły opisano w dalszej części sprawozdania z kontroli.

spowodowały napływ do Polski kolejnych 3 miliony uchodźców. Wszyscy uchodźcy zderzają się z barierą językową.

RP nadała uchodźcom te same prawa pracownicze, prawo do opieki medycznej, możliwość nauki w polskim systemie edukacyjnym, prawo do zabezpieczeń socjalnych i emerytalnych. Polscy pracodawcy oraz Agencje Pośrednictwa Pracy korzystają z kwalifikowanych pracowników, kierowały uchodźców z prośbą o przetłumaczenie świadectw i dyplomów oraz załączników do tych dokumentów. Daje to możliwość zatrudnienia zgodnie z kwalifikacjami, a na podstawie załącznika do dyplomu zorientować się w kompetencjach zawodowych lub odbytej praktyce absolwentów danego szczebla edukacyjnego. Oprócz powyższego pracodawca zgodnie z prawem pracy nalicza należny urlop wypoczynkowy w zależności od poziomu wykształcenia pracownika. Bariera językowa dotyka też dzieci i młodzież szkolną, która w liczbie 180 tysięcy od 1 września 2022 r. uczy się w polskich szkołach. W związku z tym zwracano się o przetłumaczenie świadectw, opinii, wniosku z oceny psychologicznej dziecka (ucznia) z lekkim obciążeniem aby udzielić mu w naszym systemie oświatowym pomocy ze strony nauczycieli specjalistów: psychologa, defektologa, pedagoga oraz logopedy. Uchodźcy korzystają też z systemu dopłaty 500 + na dziecko, stąd też tłumaczenia aktów urodzenia w celu otrzymania tego zasiłku na dzieci przebywające w Polsce z rodzicami. Wynikła też konieczność tłumaczenia dokumentów uchodźczynie rozwiedzionej, niepracującej, samotnie wychowującej dziecko w wieku szkolnym, która mimo prawomocnego ukraińskiego wyroku nie otrzymała żadnych alimentów na dziecko, od ojca przebywającego na Ukrainie, w celu uzyskania alimentów z Polskiego Funduszu Alimentacyjnego (w przeliczeniu 1 hrywna = 14 groszy).

Z kolei tłumaczenie Książki Pracy dawało możliwość zaliczenia zatrudnionemu uchodźcy stażu pracy w Ukrainie oraz okresu należnego urlopu wypoczynkowego.

Międzynarodowe prawo jazdy jest honorowane przez wszystkie państwa które podpisały Konwencję Genewską (w tym Ukraina). Kategorie uprawnień kierowcy są wyrażone literą łacińską i piktogramami, daty uzyskania i ważności uprawnień umieszczone w tych samych kolumnach tak jak w polskim dok. prawo jazdy, tak aby funkcjonariusz kontroli dowolnego państwa nie miał problemów z określeniem uprawnień danego kierowcy. Polska ma system ewidencji naruszeń przepisów ruchu drogowego przez kierowcę, którego nie ma Ukraina. Kierowcy obcokrajowcy

po pobycie w Polsce trwającym ponad 6 miesięcy wymieniają prawo jazdy na polskie.

Tłumaczyłem pod ciśnieniem kierujących do mnie pracodawców, agencji pracowniczych i innych na fali pomocy naszemu sąsiadowi uchodźcy, ludziom których wojna zmusiła do ucieczki (niektórych na zawsze) z własnego kraju . Tu w bezpiecznej Polsce mają oni możliwość podjęcia pracy, czym odciążą nasz krajowy budżet z wypłaty zasiłków dla uchodźców, posłania dzieci do naszych szkół , uzyskują możliwość życia i rozwoju osobistego w humanitarnych pokojowych warunkach .

Proszę uprzejmie o rozpatrzenie moich wyjaśnień, również jako człowieka urodzonego 6 miesięcy przed zakończeniem II wojny światowej, emerytowanego nauczyciela, kierującego się pomocą słabszym.”

[Dowód: akta kontroli, str. 29-30]

Przedstawione powyżej argumenty tłumacza przysięgłego nie zasługują na uwzględnienie. Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego nabywa osoba, która zdała egzamin, określony w art. 4 ust. 1 ww. ustawy (składający się z dwóch części: tłumaczenia pisemnego, z języka polskiego na język obcy oraz z języka obcego na język polski oraz tłumaczenia ustnego, z języka polskiego na język obcy oraz z języka obcego na język polski.). Nabycie uprawnień do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego – stosownie do treści art. 5 ust. 2 ww. ustawy – potwierdza świadectwo wydane przez Ministra Sprawiedliwości. Osoba, która nabyła uprawnienia do wykonywania zawodu tłumacza przysięgłego – zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego – uzyskuje prawo do wykonywania tego zawodu po złożeniu ślubowania i wpisaniu na listę tłumaczy przysięgłych. Na podstawie art. 6 ust. 2 ww. ustawy, osoba, która złożyła powyżej wskazane ślubowanie, podlega z urzędu wpisowi na listę tłumaczy przysięgłych prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości.

Na liście tłumaczy przysięgłych, prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości udostępnioną w Biuletynie Informacji Publicznych, Pan Michał Majewski jest wpisany pod Nr TP/6533/05 tylko i wyłącznie jako tłumacz przysięgły języka rosyjskiego, do tłumaczenia którego zdobył uprawnienia w dniu 18 listopada 1998 r. Tłumaczenia jakie dokonywał z języka ukraińskiego na język polski, pobierając za nie

wynagrodzenia, są nieważne w świetle prawa, bowiem kontrolowany tłumacz nie posiadał w tym zakresie stosownego uprawnienia.

2. Brak odnotowania w repertorium niektórych ustawowo wymaganych danych, tj.:

1) nazwy dokumentu – w pojedynczym wpisie o lp.: 172, w którym nazwę dokumentu zapisano jako „pendrive”.

Wedle stanowiska Komisji Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych przy Ministrze Sprawiedliwości z dnia 21 listopada 2019 r.⁶: „Jeśli nazwa dokumentu (np. skrócony odpis aktu urodzenia, dyplom ukończenia studiów wyższych) w ogóle nie występuje, co ma miejsce zwłaszcza w dokumentach obcojęzycznych, należy wpisać rodzaj dokumentu określającego według własnego uznania (np. świadectwo szkolne, zaświadczenie)”.

2) daty dokumentu albo adnotacji o jej braku na tłumaczonym dokumencie – w pojedynczym wpisie o lp. 182;

Zgodnie ze stanowiskiem KOZTP: „data dokumentu podobnie jak w innych rubrykach, powinna być pełna i podana zgodnie ze zwyczajem zapisu dat w Polsce (...). W razie braku daty lub oznaczenia dokumentu, należy ten fakt odnotować zwrotem ‘bez oznaczenia’ lub skrótami ‘b.d.’ lub ‘b.o.’”.

3) rodzaju wykonanej czynności i języka tłumaczenia – w 8 wpisach dotyczących tłumaczeń ustnych (lp.: 145, 152, 171, 173, 183, 184, 185 i 187);

W myśl ww. stanowiska KOZTP: „wpis do tej rubryki ma określić czynność wykonaną przez tłumacza przysięgłego, do wykonania której pozostaje uprawniony mocą art. 13 ww. ustawy, a więc jedną z następujących czynności: tłumaczenie pisemne z języka (...) na język (...), tłumaczenie ustne (zawsze na język [...] i z języka [...] na język polski), poświadczenie dostarczonego tłumaczenia pisemnego z języka (...) na język, odpis dokumentu w języku (...), poświadczenie dostarczonego odpisu dokumentu w języku (...).

4) liczby stron tłumaczenia – w pojedynczym wpisie o lp.174;

5) liczby sporządzonych egzemplarzy – w pojedynczym wpisie o lp. 174.

Ponadto w dwóch wpisach o lp. 153 i 163, w rubryce „język, w którym sporządzono dokument” wpisano nieprawidłowe dane, tzn. nawet język tłumaczenia.

⁶ Udostępnionym na stronie internetowej www.gov.pl/web/sprawiedliwosc, w zakładce – Co robimy, podzakładce Dla obywateli » Tłumacze przysięgli » Komisja Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych. Dalej: KOZTP

Zgodnie z wyjaśnieniem tłumacza przysięgłego: „Rep. 153. Tłumaczyłem z j. ukraińskiego na j. polski (przepraszam za ewidentnie pomyłkowy wpis), Rep.163. (Dla Prokuratury) Tłumaczyłem z j. polskiego na j. rosyjski (przepraszam za pomyłkowy wpis wynikały „z pośpiechu)”.

[Dowód: akta kontroli, str. 31]

Powyższe wyjaśnienie tłumacza zostało przyjęte i uwzględnione.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości.

W wyniku kontroli ujawniono fakt przekroczenia uprawnień przez tłumacza przysięgłego w postaci dokonywania części tłumaczeń niezgodnie z posiadanym uprawnieniem. Stwierdzono także pojedyncze nieprawidłowości w prowadzeniu repertorium w zakresie stosowania art 17 ust. 2 pkt 3 i 4 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego. Jednakże z uwagi na istotność pierwszej, ww. nieprawidłowości, przedmiot kontroli został oceniony negatywnie.

Za przyczynę stwierdzonych nieprawidłowości uznano nieprzemyślaną chęć pomocy i nieuświadomienie sobie wynikających z tego konsekwencji, a także niezachowanie należytej staranności przy odnotowywaniu wymaganych danych w prowadzonym repertorium.

Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości jest odstępstwo od stanu pożądanego w postaci przekroczenia uprawnień przez tłumacza przysięgłego, nieważność w świetle prawa części przetłumaczonych dokumentów, a także nierzetelne prowadzenie części wpisów w repertorium.

IV. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania podmiotu kontrolowanego.

W związku z ustaleniami kontroli zalecam:

- 1) Zaprzestać – stosownie do treści art. 5 i 6 ust. 1 i 2 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego – dokonywania tłumaczeń przysięgłych z języka ukraińskiego na język polski i odwrotnie oraz pobierania za nie wynagrodzeń, bez posiadanego uprawnienia. Zaprzestać dokonywać zapisów ww. tłumaczeń w prowadzonym repertorium.

2) Odnotowywać w repertorium informacje, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 3 i 4 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, tj.:

- a) nazwę dokumentu;
- b) datę dokumentu albo adnotację o jej braku na tłumaczonym dokumencie;
- c) rodzaj wykonanej czynności;
- d) liczbę stron tłumaczenia;
- e) liczbę sporządzonych egzemplarzy.

V. Na podstawie art. 49 oraz art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tj. Dz.U. z 2020 r., poz. 224), proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości (uchybień), w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

VI. Zgodnie z art. 52 ust. 5 ustawy o kontroli w administracji rządowej, kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko. Przedstawienie stanowiska nie wstrzymuje realizacji ustaleń kontroli.

Z up. Wojewody Opolskiego

Katarzyna Piasecka
Zastępca Dyrektora Wydziału
Prawnego i Nadzoru